

Pacemakervervanging

U wordt binnenkort opgenomen in het ziekenhuis voor het vervangen van uw pacemaker. In deze folder informeren we u over de gang van zaken rondom de ingreep en de nazorg. Tenslotte geven we u een aantal richtlijnen mee voor de periode na de ziekenhuisopname. Het is goed u te realiseren dat de situatie voor u persoonlijk anders kan zijn dan in deze folder wordt beschreven.

Hoe werkt de pacemaker?

De pacemaker bestaat uit een generator en één of meerdere elektroden. In de generator zitten een batterij en elektronica. Het geheel zit in een omhulsel dat is gemaakt van titanium. Via de elektroden worden de hartsignalen overgebracht naar de generator. Als het hart te traag klopt, geeft de generator via de elektroden een kleine elektrische prikkel aan het hart. Zo wordt uw hartritme hersteld.

Vervanging pacemaker

Uw cardioloog of pacemakertehnicus heeft u verteld waarom de pacemaker verwisseld moet worden. Het kan zijn dat de batterij aan vervanging toe is. In dat geval wordt alleen de generator vervangen en worden de elektroden opnieuw gebruikt. Mogelijk is ook een elektrode aan vervanging toe. In dat geval wordt er een nieuwe elektrode geplaatst en blijft de oude elektrode in het hart liggen.

Het kan ook zijn dat de mogelijkheden van uw pacemaker worden uitgebreid. Uw pacemaker kan bijvoorbeeld worden uitgebreid naar een hartfalenpacemaker en/of ICD. Voor deze uitbreidingen zijn aparte folders beschikbaar.

Belangrijke informatie vooraf

Wij verzoeken u om in de volgende gevallen zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de afdeling opname:

- Indien u in de periode van 13 weken vóór de opname/behandeling opgenomen bent geweest in een buitenlands ziekenhuis in verband met MRSA-screening.
- Als u de dagen voor de behandeling ziek bent of koorts heeft boven 38°C of om andere redenen verhinderd bent.

Telefoonnummer afdeling opname: (040) 888 94 65, bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 8.30 – 17.00 uur.

Mogelijk moet uw opname hierdoor uitgesteld worden. In uw plaats kan dan een andere patiënt opgeroepen worden.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Doorgeven van opname tijd

Op de werkdag vóór de opnamedag bellen (of als u dat bij ons hebt aangegeven, sturen wij u een sms én e-mail) we u na 14.00 uur om het volgende door te geven:

- * Hoe laat u op de afdeling verwacht wordt.
- * Vanaf welk tijdstip u niets meer mag eten of drinken.

U wordt opgenomen op de dagbehandeling. Ook hoort u of u tijdelijk moet stoppen met bepaalde antistollingsmedicijnen. Als dit voor u van toepassing is, krijgt u instructies over het gebruik van uw medicijnen op de dag voor de ingreep.

De opname

U verblijft in principe één dag in het ziekenhuis. 's Middags of 's avonds mag u weer naar huis. Het kan zijn dat u vanwege complicaties een nacht moet blijven. Indien er bij u is afgesproken om een draad van de pacemaker te vervangen en/of extra te plaatsen is ook één overnachting nodig.

Op de dag van de ingreep neemt u uw eventuele ochtendmedicijnen in met een beetje water. Wacht met de plasmedicatie tot na de procedure.

U dient voor de opname **NIET** nuchter te zijn, neem een normaal ontbijt/lunch.

Make-up, sieraden en kleding

- Om infecties te voorkomen moet uw huid zo schoon mogelijk zijn. Daarom kunt u het beste op de dag van de opname 's ochtends thuis douchen. Gebruik geen make-up en/of bodylotion.
- Het ziekenhuis is niet aansprakelijk voor schade of verlies van persoonlijke bezittingen, laat daarom waardevolle zaken thuis. Uw kast op de kamer kunt u afsluiten met een cijferslot.
- Draag makkelijke, ruim zittende kleding. Dit is vooral van belang rond het lichaamsdeel waaraan u geholpen wordt.

Meenemen naar het ziekenhuis

Wij verzoeken u het volgende mee te nemen naar het ziekenhuis:

- Toiletartikelen en nachtgoed;
- Al uw medicijnen voor twee dagen, in de originele verpakking.

De dag van de opname

Op de dag van de opname meldt u zich op het afgesproken tijdstip aan de balie van de desbetreffende afdeling. U krijgt een opnamegesprek met een verpleegkundige die u informeert over het verloop van uw opname, operatie en nazorg. In uw elektronische patiëntendossier worden medicijngebruik, lichamelijke controles en persoonlijke gegevens genoteerd.

U krijgt een polsbandje om met daarop uw naam en patiëntennummer.

Als uw ingreep als eerste op het programma gepland staat, wordt u rond 08.30 uur naar de behandelkamer gebracht, lopend of met een rolstoel. Voor behandelingen die later gepland zijn, is het exacte tijdstip van de vervanging niet bekend. Dit is namelijk afhankelijk van de behandelingsduur van andere patiënten en van eventuele spoedbehandelingen op de behandelkamer.

Kort voor de ingreep (in de ontvangstruimte bij de behandelkamer) krijgt u een operatiejasje aan. Om een infectie te voorkomen, krijgt u eenmalig een infuus met antibiotica toegediend. Als u erg gespannen bent, kan de verpleegkundige met de behandelend specialist overleggen of u een rustgevend tabletje mag hebben. Wanneer u desondanks gespannen blijft, kunt u dit altijd tijdens de ingreep kenbaar maken.

De ingreep

De cardioloog haalt onder plaatselijke verdoving de oude pacemaker omhoog en schroeft deze los van de draden, meestal gebeurt dit via het oude litteken. De draden blijven liggen in het hart. Daarna plaatst de cardioloog een nieuwe generator en sluit deze aan. Als de ingreep pijnlijk is, moet u dit altijd melden. De arts geeft u dan extra verdoving. Als de draden weer zijn aangesloten, wordt de wond onderhuids gehecht met oplosbare hechtingen. De buitenste wondlaag wordt gelijmd of gehecht. De pacemakertechnicus stelt met behulp van een computer de juiste waarden in voor uw pacemaker.

Duur van de ingreep

De totale behandeling duurt ongeveer 30 tot 60 minuten. Het kan zijn dat uw pacemaker niet direct onder de huid ligt, (zoals gebruikelijk) maar onder de grote borstspier. Dan kan de ingreep iets langer duren. Dat geldt ook als u een nieuwe pacemaker heeft gekregen en er ook een elektrode is vervangen of bijgeplaatst.

Mogelijke complicaties

Complicaties die in zeldzame gevallen na een pacemakervervanging kunnen voorkomen zijn:

- *Nabloeding*
Soms kan na het sluiten van de wond een bloeding in de wond optreden, waardoor deze zwelt en pijnlijker wordt. Is dit het geval moet de wond soms opnieuw geopend worden.
- *Wondinfectie*
De wond kan na enkele dagen of weken, maar soms ook na (vele) maanden, gaan infecteren. Soms kan een dergelijke infectie met antibiotica behandeld worden, heel zelden is het beter de pacemaker en eventueel de draden tijdelijk te verwijderen. Pas nadat de infectie bestreden is, kan een nieuw pacemakersysteem ingebracht worden. De kans op infectie wordt groter naarmate de pacemakerpocket vaker wordt geopend.

Na de ingreep

Na de ingreep wordt u lopend of in een rolstoel teruggebracht naar de afdeling dagbehandeling. De verpleegkundige controleert de wond en uw bloeddruk en hartslag.

Als u zich goed voelt, mag u weer eten en drinken. Na de ingreep kan er wat pijn optreden rondom het operatiegebied. U mag hiervoor zo nodig paracetamol gebruiken.

Naar huis

Bij een pacemakervervanging verblijft de patiënt 1 uur op de afdeling Dagbehandeling. Indien er bij u een nieuwe draad is geplaatst dan volgt een opname op de afdeling Cardiologie voor 1 nacht. Als alle controles hebben plaatsgevonden en u voelt zich goed, dan mag u naar huis. De verpleegkundige verwijdert het infuus en beantwoordt uw laatste vragen. Ook krijgt u adviezen over de verzorging van de wond en andere leefregels.

Als u vóór de ingreep antistollingsmedicatie gebruikte, wordt dit na de ingreep herstart. Vaak is dit pas de volgende dag en altijd i.o.m. de arts.

Regel vervoer naar huis, aangezien u niet zelfstandig mag deelnemen aan het verkeer.

De verpleegkundige geeft u de volgende papieren mee:

- Een afspraak voor bij de pacemakertechnicus; ongeveer één week na de ingreep. Indien nodig worden dan hechtingen verwijderd.
- Een nieuwe pacemakeridentificatiekaart, deze vervangt dus de oude. Deze mag weg. Hierop staat belangrijke informatie over het geïmplanteerde apparaat. Draag deze kaart altijd bij u en toon deze aan uw arts of tandarts voor iedere medische ingreep die u ondergaat. Mocht u in een ander ziekenhuis belanden of met het vliegtuig gaan reizen, dan heeft u deze kaart ook nodig.
- Uw cardioloog en huisarts worden door middel van een digitale brief op de hoogte gesteld van uw opname.

Autorijden

De cardioloog geeft de goedkeuring wanneer u weer mag autorijden. Meestal is dit één week na de ingreep als de wond voldoende is hersteld.

Wondverzorging

- Eenmaal thuis wordt eventuele wondpijn binnen enkele dagen minder. Paracetamol werkt meestal voldoende tegen de pijn. Het kan zijn dat ook aan de buitenkant van de wond een stukje hechtdraad zichtbaar is. Deze wordt na één week verwijderd of laat na enkele weken vanzelf los (in het geval van oplosbare hechtingen). In sommige gevallen wordt de huid gelijmd, dan is het toegestaan om vanaf de volgende dag een snelle douche te nemen. Wrijf niet te hard over het beschermende laagje wat over de wond heen ligt, dit lost vanzelf op in een aantal dagen.
- Als de wond goed droog is, mag u na drie dagen weer douchen. U kunt een milde shampoo/zeep gebruiken. U mag de eerste week niet in bad en pas na twee weken weer gaan zwemmen, vanwege het risico op infectie en het week worden van de wond.
- Wrijf niet over de wond.

U dient contact op te nemen met de polikliniek cardiologie als u toenemende of plots optredende pijn heeft. Neem ook contact op bij roodheid van de wond of bij zwelling of aanwezigheid van pus. De wond kan geïnfecteerd zijn.

Vermijd knellende kleding, korsetten en bretels, deze kunnen de wond irriteren. Een BH-bandje kan ook onplezierig aanvoelen. U kunt iets onder het bandje aanbrengen (zakdoek) om de druk op de wond te verminderen.

Leefregels bij vervangen of bijplaatsen elektrodes

Als er elektrodes vervangen en/of bijgeplaatst zijn, mag u gedurende zes weken de arm aan de operatiezijde niet boven schouderhoogte brengen. Dit omdat de elektrodes moeten vastgroeien in het hart. Tijdens deze periode raden we u aan om extra voorzichtig te zijn bij tillen, rekken, strekken en activiteiten die krachtsinspanning met zich meebrengen. Zwemmen is in deze periode niet toegestaan. Fietsen mag wel na twee weken. We raden u aan de schouder wel te bewegen, omdat deze anders vast kan gaan zitten. U mag uw werk direct hervatten als het gaat om lichte werkzaamheden die geen invloed hebben op de wondgenezing. Anders is het verstandig twee weken rust te nemen.

Tot slot

Omdat u al bekend bent met de leefregels voor pacemakerdragers, staan ze in deze folder niet vermeld. Mocht u hier toch meer over willen weten, dan kunt u hierom vragen bij de verpleegkundige tijdens uw opname of nadien bij uw pacemakertechnicus.

Meer informatie

- Harteraad
www.harteraad.nl
- Nederlandse Hartstichting
www.hartstichting.nl

Heeft u vragen?

Neem dan contact op met:

- Functieafdeling Hart-long-sport: (040) 888 86 80
- Eerste Hart Hulp: (040) 888 93 85
(weekenden, avonden en nachten)

Belangrijk

Neem bij de volgende verschijnselen altijd contact:

- Nabloeding en/of zwelling van de huid;
- Opendgaande wond;
- Koorts;
- Roodheid, pijn, vochtverlies van de wond;
- Bewustzijnsverlies (neiging tot) en onwel worden;
- Misselijkheid, hartkloppingen.